

Nr 9 oktober 2011

Finlands

Synskadade

4 Vita kappens dag
uppmärksammades

6 Öppet Hus
i Västnyland

12 Anlita FSS
informatörer!

Innehåll Nr 9/11

- 3** Ledaren: Vi kan samarbeta!
- 4** Vita kappens dag uppmärksammades
- 6** Öppet Hus i Ekenäs
- 9** Kurt Grop: Våra levnadsvanor har förändrats
- 12** Anlita FSS informatörer!
- 13** Vill du stöda vår verksamhet?
- 14** Kåseriet: Birgitta Schulman
- 16** Aktuellt
- 22** Annonser: Inbjudan till grundkurs i punktskrift
- 23** Aktuellt i distrikten
- 28** Annonser: Näköpiste PolarPrint

Finlands Synskadade är medlemstidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 10 nummer/år i svartskrift, punktskrift, på CD och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 100. Nummer 10/2011 utkommer 8.12, manusstopp 17.11.

Utgivare: Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Parisgränden 2 A 1, 00550 Helsingfors
Tfn 09-6962 300

Chefredaktör: Sofia Stenlund

Tfn 09-6962 3017

e-post: sofia.stenlund@fss.fi

Meddelanden och annonser mottas av chefredaktören.

Prenumerationer och adressändringar:

FSS kansli, tfn 09-6962 300

e-post: kansliet@fss.fi

Pärmbild: Birgitta Nordström

Foto: Sofia Stenlund

ISSN 0789-5739

Arkmedia, Vasa 2011

Ledaren | Birgitta Storbacka

Vi kan samarbeta!

Inte visste jag att det skulle bli så här intressant! En ny värld öppnades för mig. Nya fina människor och vänner har kommit på vägen. Jag har lärt mig mycket om och i synskadavärlden och FSS, mycket har jag att lära.

Ledsagning har blivit ett av mina intressen, punktskrift ett annat. Punktskriften har fått vila, då så mycket annat kommit framför mig. Men jag hoppas ta upp den på nytt senare. Så till ledsagningen: Jag har haft den glädjen att få vänner och bekanta att ställa upp som ledsagare. Men de önskar handledning.

Vi diskuterade saken med några på Ålands Synskadades och förbundets idrottsdagar. Vi skulle ta upp saken på Planeringsrådet, i styrelsen bland annat. Det är visserligen distrikten som ska sköta ledsagningen till möten och så vidare, men vi behöver mera diskussion.

Vi kan till exempel här från Åbolands Synskadade hjälpa andra föreningar vid behov, bara vi vet vem och hur! Det här som ett förslag. Vi kan samarbeta!

Så har jag fått vara med i Åbolands Synskadades styrelse och Kvinnoarbets-

gruppen. Nu får nya krafter komma med i dem. I den finska Kvinnokommittén fortsätter jag, likaså i den nordiska, tills vi småningom hittar någon efterträdare. Man skall inte vara för länge på ett ställe, nya ansikten behövs.

I förbundsstyrelsen försöker vi vårt bästa bland alla händelser. Det ordnar sig så småningom får vi hoppas. Ingenting går som att klämma på en knapp. Personalen ska vi ta väl hand om, där har vi kunniga och fina människor, samarbete och kunighet behövs.

Ännu till punktskriften. Det var intressanta veckor i Koivupuisto, Ylöjärvi, med kunniga lärare och trevliga kurskamrater och deltagare. Humorn blomstrade minsann och den sociala samvaron var fin! Man lärde sig punktskrift, men man glömmer lätt om man inte använder den. Inte vet man hur synen ändras i framtiden och vad man behöver. Så jag talar varmt för punktskriften och rekommenderar att delta i kurserna.

Med alla dessa erfarenheter i bagaget, och som föreningsmänniska, är det som om ett nytt liv har börjat, efter det att yrkeslivet tagit slut.

Vita käppens dag uppmärksammades

Den vita käppens dag den 15 oktober uppmärksammades på många olika håll i landet. Synskadades Centralförbund, FSS och Trafikskyddet var några av de instanser som skriftligt sände ut råd och tips i samband med den vita käppen i trafik- och gatumiljö.

Så här skrev FSS i sitt pressmeddelande:
I år firas Europaåret för frivilligarbete.
Det finns små hjälpsamma handlingar i vardagen som alla kan utföra. Förbun-

det Finlands Svenska Synskadade rf och Synskadades Centralförbund rf uppmanar allmänheten att uppmärksamma synskadade fotgängare och erbjuda dem hjälp

om de verkar vara i behov av den.

Innan du tilltalar en synskadad person, rör vid till exempel personens arm för att få dennes uppmärksamhet. Det här är viktigt speciellt i folksamlingar och omgivningar med hög bullernivå. Personer med synskada kan själva besvara huruvida de behöver hjälp och i sådana fall hurdan hjälp som behövs.

När du ledsagar en synskadad person till exempel över gatan, erbjud din arm så att den synskadade kan ta tag i armen precis ovanför armbågen. Om rutten innefattar höjdskillnader såsom trottoarkanter, nämn detta och berätta om riktningen är uppåt eller neråt.

Trafikskyddets uppmaning

Trafikskyddet uppmanade till att uppmärksamma den vita käppen, bland annat på sin webbplats. Så här skrev de: Enligt Trafikskyddet skapas en säker trafik genom att visa hänsyn. Det finns många personer som rör sig i trafiken med ned-satt synförmåga. Den vita käppen signalerar att användaren lider av synskada och fungerar även som en hjälp då personen rör sig i trafiken.

Trafiken är full av märken och signaler som man bör lägga märke till. Majoriteten av dessa baseras på synintryck. Trafiken fungerar enligt regler, men trafikanternas mångfald innebär att bilisten eller cyklisten inte enbart kan grunda sin trygga framfart på endast regler. Det säkraste sättet, att röra sig tryggt i trafiken som hela tiden lever, är att förutse och ta i beaktande andra trafikanter.

De synskadade är en av specialgrupperna i trafiken och det finns ungefär 80 000 synskadade i Finland. Av dem är ungefär 10 000 helt blinda.

Synskadade kan ha hjälp av att använda en vit käpp när de rör sig. Käppen berättar att bäraren är synskadad och hjälper användaren att skilja olika ytmaterial, höjdskillnader och hinder och kan på så sätt hjälpa den synskadade att röra sig på egen hand. Man rekommenderar att käppen används med en s.k. svingteknik, genom att föra den fram och tillbaka framför sig. Det är bra om fotgängarna tänker på detta så att de undviker att snubbla på den synskadades käpp.

En synskadad kan röra sig självständigt i en bekant miljö, men på nya ställen behövs alltid först stöd och vägledning. Hjälp behövs ibland och det är bra att erbjuda hjälp.

Det står också i lagen att man ska iaktta försiktighet när man upptäcker att en synskadad närmar sig en skyddsväg.

Ett avvikande trafikbeteende försämrar trafiksäkerheten för synskadade och andra trafikanter. När man inte kan förutse hur andra trafikanter kommer att göra är det lättare att råka ut för farliga situationer. Säkerheten för fotgängare är ofta en följd av andra trafikanters säkra val.

Att följa hastighetsbegränsningarna i tätort skyddar fotgängarna. Man kan undvika en olycka eller åtminstone lindra följderna redan vid en sänkning av hastigheten med under 10 km/h. Därför har det betydelse om man kör 30 km/h eller 40 km/h på en gårdsgata.

■ FSS rehabiliteringsrådgivare Britta Nyberg instruerar tillsammans med Närkepolisens konsult Barbro Nordqvist hur man använder optiska hjälpmedel.

Öppet hus i Ekenäs

Drygt sextio personer slöt upp då distriktsföreningen Svenska Synskadade i Västnyland slog upp sina dörrar den 14 oktober. Evenemanget ordnades i samband med Vita käppens dag och på programmet fanns hjälpmedelsföreläsning, föreläsning och kaffeservering.

I verksamhetscentret Lyan var stora bord uppställda längs väggarna med de senaste hjälpmedlen. Både FSS rehabiliteringsrådgivare Britta Nyberg och Närkepolis Polarpriint konsulent Barbro Nordqvist presenterade optiska hjälpmedel och andra hjälpmedel som kan underlätta vardagen för personer med synskada. Utöver detta erbjöds möjlighet att titta och prova på Svenska Synskadade i Västnylands senaste förvärv, en läs-TV som man nyligen fått donerad till sig via Lions.

Tusen år gammalt hjälpmedel

Vita käppens dag, en internationell dag för uppmärksammande av den vita käppen, firas egentligen den 15 oktober. Den vita käppen, synskadades egen symbol i världen, är ett av de äldsta och främsta hjälpmedlen för synskadade. Användaren kan med käppen orientera sig i olika miljöer. Det kan handla om att till exempel hitta stolpen vid ett övergångsställe eller att ta reda på var en trappa börjar och slutar.

Den vita käppen är också ett varningsmärke för trafikanter, till exempel bilister

och cyklister, som kan se att personen är synskadad, och ta hänsyn till detta. Mycket gamla målningar visar att blinda har använt käpp som hjälpmedel i tusentals år. Under 1500- och 1600-talen var käpparna ganska långa men från och med 1700-talet blev käpparna kortare. Från den tiden finns böcker som skildrar hur synskadade allt mer använde käpp när de skulle ta sig fram i olika miljöer.

Svenska Synskadade i Västnyland har utöver Öppet Hus-tillställningen flera evenemang inbokade i kalendern. I november kommer man att i samband med Blindveckan ordna en fest med anledning av Västra Nylands Taltidning, som hösten 2011 fyller 30 år. Taltidningen utges i samarbete med tidningen Västra Nylands redaktion och inläsningen utförs av en grupp som ställer upp helt frivilligt, berättar Svenska Synskadade i Västnylands viceordförande Birgitta Nordström.

- Vi kommer att ha festtal av en representant från tidningens redaktion samt bland annat musikunderhållning.

Fakta: Svenska Synskadade i Västnyland r.f.

- Distriktsföreningen Svenska Synskadade i Västnyland grundades 1975 och ombildades 1990 till en självständig förening.
- Föreningens syfte är att fungera som en intresse- och kontaktförening för svenskspråkiga synskadade inom sitt verksamhetsområde.
- Verksamhetscentret "Lyan" finns på Prästängsgatan 12 i Ekenäs. Se även: www.fss.fi/sv/distriktsforeningar/vastnyland.

Viva Holm från Lojo var en av de medlemmar som slutit upp under Västnylands Öppet Hus. Hon har varit medlem i FSS sedan 2003 och sitter för närvarande i distriktsföreningens styrelse.

- Jag brukar vara med på träffarna och allt som styrelsen ordnar, berättar Viva Holm. Vissa evenemang som till exempel läscirkeln har jag inte kunnat delta i då resan från Lojo är lång.

Viva Holm har redan hunnit sitta i styrelsen i ett par års tid, och hon menar att det har hänt mycket under denna period. Distriktsföreningen och många andra aktiva inom synskadekretsar har naturligtvis påverkats av föreningens långvariga

ordförande Bjarne Sandbergs frånfalle nyligen. Det finns inga tvivel kring att han är en saknad person inom Svenska Synskadade i Västnyland.

- Mycket förändras i och med det. Han var en principfast man som visste och kunde mycket, dels eftersom han varit med så länge.

Åldersstrukturen i övrigt är naturligtvis något som påverkar. Viva Holm menar att det skulle finnas plats och önskemål om förnyelse och lite yngre aktiva medlemmar eftersom det är svårt att både orka och hinna om man är lite äldre.

- Men vi har mycket på kommande och det här är ett stort jippo för oss, menar Viva Holm.

Text och foto: Sofia Stenlund

■ Viva Holm från Lojo brukar delta i distriktsföreningens aktiviteter. Hon önskar sig fler aktiva i lite yngre ålder för att stärka föreningsarbetet.

“Våra levnadsvvanor har förändrats”

“Ögonsjukdomarna vi har i västvärlden skiljer sig från de i u-länderna som beror på inflammationer och bristsjukdomar under dåliga hygieniska förhållanden. Här är det oftast så att man vanligen inte så ofta har problem med synen som ung, utan det kommer först i pensionsåldern”. Orden är Kurt Grops. Grop har under sitt yrkesverksamma liv fungerat som ögonläkare men är numera aktiv pensionär. Under sin föreläsning på Öppet Hus-evenemanget i Ekenäs tog han förutom synskador och ögonsjukdomar upp välbefinnande och hälsa på ett allmänt plan.

■ Kurt Grop har en lång karriär som ögonläkare bakom sig. Idag är han engagerad i hälsa och välmående.

Makuladegeneration, glaukom och gråstarr var de diagnoser som lyftes fram som de tre mest vanliga. I synnerhet glaukom betonades som särskilt lömsk.

- Man kan ha förhöjt ögontryck utan att veta om det, det är fråga om en långsam förändring, betonade Kurt Grop.

Han rekommenderade att gemene man vid fyllda 40, eller allra senast 50-60, besöker ögonläkare oberoende av om man är symptomfri eller inte. Ju längre upp i ålder man når, desto viktigare är det att

regelbundet kontrollera sin syn.

Den sistnämnda, gråstarren, omnämnde Grop som en mycket vanlig diagnos. Ett av de tidigaste symtomen är att man är bländningskänslig.

- Vården av gråstarr är relativt lätt och framgångsrik. Under min tid som läkare har jag opererat gråstarr på fyra olika sätt. Som fjärde grupp omnämnde Kurt Grop de diabetiska ögonsjukdomarna. Enligt honom är diabetes en folksjukdom som blivit mycket vanligare de senaste 50-60 åren. Sjukdomen leder till förändringar i många olika organ, medan ögonförändringarna vanligen kommer ganska sent vilket leder till att man kanske inte lägger märke till de små förändringar som sker successivt.

Livsstilsförändringar

Utöver de vanligaste diagnoserna ägnade Kurt Grop en hel del av sin föreläsningstid till att tala om generella förändringar man kan göra i sin livsstil för att uppnå bättre hälsa.

- Våra levnadsvanor har ändrat mycket. Förr åt man rejält och närproducerat, men jordbruks- och odlingsmetoderna har förändrats.

Kurt Grop riktade rätt hård kritik mot färdigmat och konserver vars färdigställande innebär att basråvarorna tappas på sitt näringsinnehåll. Detta leder i sin tur till att vår föda blir fattig och urlakad. I färdigmaten finns det dessutom en hel del tillsatssämnen.

- Man påstår att de är ofarliga för oss, men ingen kan säga vilken effekt de har under

en längre tid av intag, menade Grop. En annan av Grops käpphästar var teserna kring att fett är skadligt och myndigheters varningsklockor mot att äta fett. Han proklamerade för nya rön som berättar om att animaliska fetter inte har något samband med hjärt- och kärlsjukdomar. Kring det intag man däremot borde höja hörde Omega 3 som finns i kött, fisk, fågel, ägg och bönor.

- Fetma och övervikt stiger hela tiden, även i Norden. Men man kan vara stor och trind men samtidigt undernärdd, berättade Grop. Vi har kunskapen idag men man måste göra något för sitt välbefinnande, det är ett beslut som fattas varje dag! Man ser inte skillnad direkt, men om några månader.

Motion mot depression

Utöver direktiv och råd kring kosten talade Kurt Grop varmt för motion och att röra på sig. Han menade att man inte behöver springa ett maratonlopp per vecka, utan att det räcker med att promenera en timme då och då för att få upp pulsen ibland.

- Det ska ändå kännas skönt! Motion motverkar depression, det är meningen att man ska röra på sig!
Med sina avslutande ord gav han församlingen en tankeställare:
- Chips är billigare än grönsaker idag. Men man ska lägga tid på sin matlagning. Att sälja undermålig mat går bara så länge ingen opponerar sig och är kritisk.

När jag senare ber Kurt Grop om tre konk-

reta råd i vardagen för hur man kan förbättra sin hälsa uppmanar han till följande: 1. Att ändra sina kostvanor, 2. Motionera och 3. Att äta kosttillskott och vitaminer. Kurt Grop har fungerat som ögonläkare ibland annat Uleåborg, i Vasa och i Mellanöstern under sin karriär, men senast har han arbetat som överläkare i Lojo i tio år. Jag frågar om tankarna kring att det kanske är många som låter sina läkarbesök dröja i rädsla för att få en skrämmande diagnos på sina synproblem, men Grop menar att det inte är skäl att dröja med att söka sig till vården.

- Det finns ingen omväg, man måste få beskedet för att få den hjälp man behöver. Kurt Grop lever själv som han lär och blandar exempelvis sitt eget matfett av kokosfett, smör och olivolja av god kvalitet. Till hans egna kostvanor hör bland annat ägg, råa rotfrukter och så naturliga råvaror som möjligt.

Text och foto: Sofia Stenlund

Hur är det att vara synskadad? Låt FSS informatör berätta!

Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. bedriver informatörsverksamhet sedan över 30 år tillbaka. Informatörsverksamheten går ut på att synskadade själva går ut och informerar om vad det innebär att vara synskadad i dagens samhälle. På detta sätt vill FSS sprida kunskap om och förståelse för synskadades situation. FSS har utbildat flera synskadade medlemmar till informatörer i hela Svenskfinland.

Nu har ni möjlighet att bjuda in en informatör på besök! Det är mycket enkelt: ni behöver bara kontakta FSS som koordinerar informatörsverksamheten. Vi kontaktar den informatör som är närmast er. Därefter kommer informatören att kontakta er och besluta om detaljerna kring själva informationstillfället. Om ni vill kan ni också kontakta informatören direkt. FSS ger er kontaktuppgifter.

Ett informationstillfälle anpassas efter målgrupp, behov och ändamål. Den vanliga längden på ett informationstillfälle är minst en lektion. Ett informationstillfälle är ett ypperligt sätt att t.ex. sätta igång en diskussion om människors olikheter och om tolerans. Det går också att följa upp besöket bl.a. med uppsatser, målningar eller dylikt. Ett informatörsbesök är garanterat givande – och dessutom helt gratis för er.

Vi hoppas att detta väcker ert intresse och att ni vill ta vara på denna möjlighet!

Kontakta:

Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f.

Sofia Stenlund

Tfn 09-6962 3017

E-post: sofia.stenlund@fss.fi

Vill du stöda FSS verksamhet?

Du kan t.ex. bli vår stödjade medlem, köpa våra kondoleans- och gratulationskort eller ge en testamentsgåva. FSS verksamhet har i stor utsträckning kunnat skapas tack vare donationer och testamenten. Fortfarande är donationer och testamenten mycket viktiga för vår verksamhet.

Varför stöda FSS?

Trots samhällets insatser behövs den tredje sektorns organisationer för att komplettera, utveckla och garantera redan existerande verksamhet. FSS ändamål är att verka för att synskadade personer får med andra medborgare likvärdiga levnadsförhållanden i socialt, kulturellt och ekonomiskt hänseende. FSS serviceutbud och intressebevakning utgör en del av den tredje sektorns insatser för ett tryggare och mer jämlikt samhälle.

FSS fungerar idag som en sakkunnigorganisation i synskadefrågor och förbundets viktigaste tyngdpunktsområden utgörs av rehabilitering, kommunikation och information samt intressebevakning. FSS bedriver en målmedveten verksamhet för att svenska synskadade ska ha en så bra vardag som möjligt.

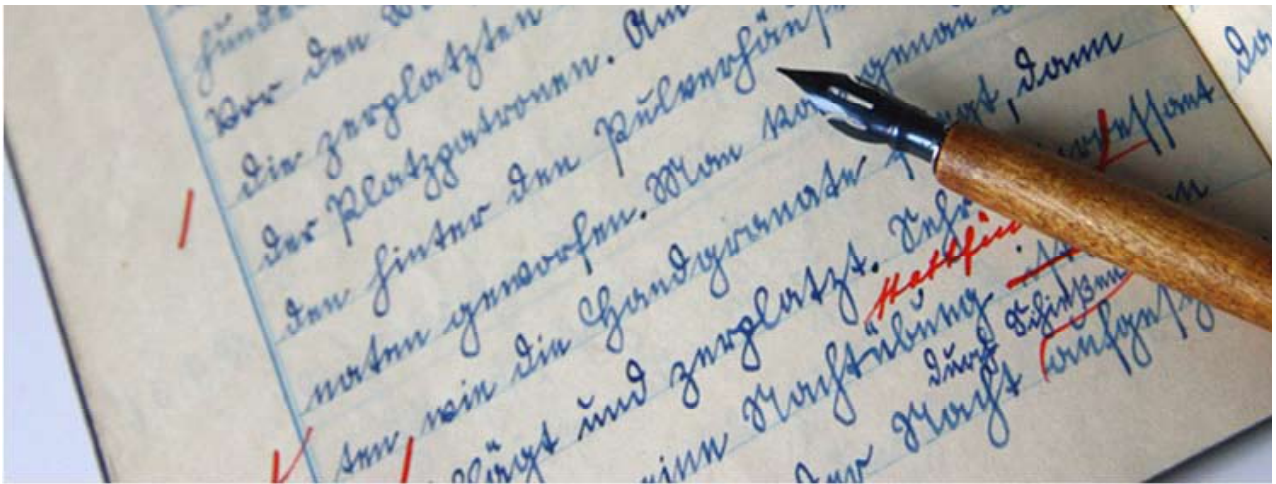
FSS tar tacksamt emot donationer och testamenten för att säkerställa kontinuitet och utveckling.

Hur ska man förfara?

Som donator kan du välja att ge FSS fri dispositionsrätt till din donation eller testamente. Du kan också själv bestämma det ändamål inom ramen för FSS verksamhetsområde som du önskar stöda. FSS omsätter donationerna i konkret verksamhet.

Donationer riktade till Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. kan inbetalas på kontot FI09 4055 4650 0024 94. För mera ingående upplysningar kontakta gärna ordförande Gunilla Löfman, tfn 0400-950 446.

Kåseriet | Birgitta Schulman

Att göra bort sig

Kommer du ihåg att du nångång skulle ha gjort bort dig riktigt ordentligt? Ofta har man totalt glömt det, ty enligt psykologerna har vårt aktiva glömmande trängt bort det som är obehagligt och pinsamt för oss, för att vi inte ska behöva bära med oss sådan barlast för resten av livet.

Den gamle tyske filosofen Nietzsche har sagt: "Detta har jag gjort säger minnet. Det har jag inte kunnat göra, säger självkänslan och förblir orubblig. Slutligen ger minnet efter." Det har ju berättats och skrivits många

vitsar om att göra bort sig. Den vanligaste är historien om en nyfiken dam på ett trädgårdsparty som frågade en gentleman om han vet vem människan i den rysliga gröna hatten är. Och mannen svarar att det är hans fru. Det finns många varianter kring det här temat - och hur sanna de är kan man ju fråga sig.

Men här kommer en sann historia från skolvärlden i Åbo. Det torde ha varit på den tiden då det ännu fanns skilda pojks- och flickskolor. Man hade finsklektion och somliga gossar var inte så värst intresse-

rade. Läraren tog upp ämnet frukter och bär. Så kom frågan vad jordgubbe (=mansikka) heter på finska. Han ställde frågan till en yngling - som för övrigt med tiden skulle bli storpamp i nämnda stad. Pojken vaknade upp ur sina drömmar och svarade "joulupukki". Han hade uppfattat att magistern frågade efter julgubben. Legenderna lär ha levt kvar i skolan länge.

Det värsta är ändå att jag själv lär ha förorsakat allmänt skratt i synnerhet i lärarrummet i Grankulla Samskola en gång i grå forntid. Jag hade lyckligen glömt alltsammans - helt i enlighet med psykologernas tes om aktivt glömmande och gubben Nietzsches filosofiska utläggningar. Dessvärre blev jag pinsamt medveten om min fadäs många år senare av min tidigare fysiklärare Harry Syvärinen: - Jaha, det var du som skapade en av de bästa skolhistorierna i mannaminne?

Vad i all världen var det jag hade gjort? Jag kunde inte komma ihåg nånting. Visserligen hade jag en gång när biskop Max von Bonsdorff åhörde en religionslektion blandat ihop pingstpredikan och bergspredikan, men...

Så började magister Syvärinen berätta. Vi hade fysiklektion. Föregående lektion hade vi talat om elektricitet, vad som hände när man tände och släckte lampor. Nu skulle vi tala om friktion. Som en god pedagog ville vår lärare införa lite trevlig åskådningsundervisning och så frågade han:

- När ni får ha dans i skolan, vad kan man måne göra för att göra det lättare på dansgolvet? Han hade väntat sig att någon intelligent elev skulle säga att vi

sprider ut stearin för att göra det gamla trägolvet halare. Men så blev inte svaret. Lilla Birgitta, som fortfarande trodde att vi talade om elektricitet, markerade ivrigt och fick svara:

- Man släcker lite lampor! En enorm skrattsalva, blandad med förläget fnittrande lär ha brutit ut i klassen.

Men inte nog med det. När sedan magister Syvärinen hunnit till lärarrummet där han högt och ljudligt relaterat min "blamage" inför den församlade lärarkåren, blev där ett allmänt gaudium, och rektor Olav Panelius lär ha sagt: - Ja men kära kolleger, flickan har ju alldeles rätt!

Sedan gick det några år och jag träffade en annan gammal lärare och frågade om han kände till historien. Han lyste upp, javisst mindes han händelsen som förnöjt lärarnas enformiga vardag.

Då först började jag bearbeta saken. Mindes den tråkiga fysiksalen, som också var skolans matsal. Mindes lärarens röst långt borta och någonting om dansgolv. Och eftersom jag i mitt totala ointresse för fysiken, fortfarande trodde att vi talade om elektricitet, klämde jag till med att "vi släcker lite lampor". Jag började diffust komma ihåg skrattsalvor och hur jag sjunkit ihop alldeles tillintetgjord.

Nuförtiden brukar jag berätta historien inför mina skrattande barn, svärdöttrar och barnbarn. Men dagens barnbarn tycker inte alls att det är märkvärdigt om man släcker lite lampor i discot... Ack ja, tiderna förändras!

Aktuellt

Ändringar i deltidspension och i primära förmåner som dras av från arbetspension

Det föreslås ändringar i arbetspensionslagarna inom den privata sektorn. I fortsättningen skulle en permanent förändring i den deltidspensionerades förvärvsinkomster leda till justering av pensionsbeloppet först när inkomsterna ändras med minst 15 procent. För närvarande justeras deltidspensionen om inkomsterna ökat eller minskat med cirka 10 procent.

Den nuvarande gränsen på cirka tio procent har visat sig vara för snäv eftersom inkomsten vid deltidarbete ofta varierar och man måste göra många justeringar av deltidspensionerna. Ändringarna i deltidarbetets inkomster är oftast under 15 procent varigenom justeringsgränsens höjning skulle minska pensionsanstalternas arbetsmängd och å andra sidan något förbättra de deltidspensionerades pensionsskydd.

Inverkan på arbetspensionen av de så kallade primära förmånerna som minskar arbetspensionens belopp kommer att mildras. Primära förmåner är till exempel pensioner enligt olycksfallsförsäkringslagen, trafikförsäkringslagen och lagen om olycksfall i militärtjänst. I fortsättningen ska primära förmåner inte längre ha minskande inverkan på pension som intjänats på grundval av arbete jämsides med

den primära förmånen. Dessutom ska en primär förmån över huvud taget inte avdras från arbetspensionen, om skadefallet i fråga om den primära förmånen har inträffat före år 2004. En enskild persons arbetspension kunde stiga märkbart på grund av ändringen.

Invalidpension som betalats ut på felaktiga grunder kan i fortsättningen indras, justeras eller avbrytas retroaktivt istället för som nu för ett år, för två års tid. Ändringen skulle också möjliggöra återkrav av utbetald pension som betalats på oriktiga grunder för samma tid. För närvarande kan man bara driva in oriktigt betald invalidpension för ett år fastän pensionen skulle ha betalats på oriktiga grunder på grund av pensionstagarens egna illojala beteende.

Statsrådet beslöt om innehållet i lagförslaget torsdagen den 13 oktober. Lagarna planeras träda i kraft den första januari 2012.

Stadgandena om avdrag för de primära förmånerna träder dock i kraft först 1 januari 2013. De lindrigare stadganden om avdraget för primära förmåner ska också från början av år 2013 tillämpas på pensioner för personer som gått i

arbetspension under åren 2007-2012, om personen skilt via pensionsanstalten senast 30.6.2013 söker om tillämpande av de nya stadgandena. På basis av ansökningar som inkommit efter detta tillämpas

de lindrigare stadgandena vid ingången av kalendermånaden efter det att ansökan inkom.

Källa: Social- och hälsovårdsministeriet

Ministeriet vill trygga grundläggande kommunikationstjänster för funktionshindrade

Kommunikationsministeriet vill att funktionshindrades specialbehov i användningen av kommunikationstjänster ska specificeras i lagstiftningen. Ministeriet har sänt ett förordningsförslag på remiss om minimikraven på allmänna telefonitjänster som tillhandahålls hörsel-, tal- och synskadade.

Förslaget omfattar bestämmelser om minimihastigheten för informationsöverföring vid användning av videosamtals- och distanstolkningstjänster samt tillgängligheten i vissa tjänster. Anslutningen ska vara sådan att alla användare, även personer med funktionsnedsättning, kan använda nödtjänster.

Videosamtal och distanstolkning kräver internetförbindelser där också den utgående trafiken är tillräckligt snabb. I förordningsutkastet föreslås att hörsel- och talskadade utöver den samhällsomfattande tjänsten ska tryggas en förbindelse där minimihastigheten för både utgående och inkommande data är 512

kbit/s. Hastigheten på en megabit i den samhällsomfattande tjänsten gäller endast inkommande trafik.

Ansvar för att trygga hastigheten åläggs de teleföretag med skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som Kommunikationsverket utser.

I förslaget tillåts inte heller lika stora variationer i hastigheten som i den samhällsomfattande tjänsten med hastighet på en megabit. Hastigheten får endast tillfälligt sjunka till 384 kbit/s. På den nivån är det ännu möjligt att använda videosamtals- och distanstolkningstjänster.

Synskadade ska kunna hantera sin anslutning på ett tillgängligt sätt. Det här innebär till exempel att de kan aktivera spärrtjänster via nätet. Också räknings-specifikationerna ska kunna läsas obehindrat.

Remisstiden för utkastet till förordningen går ut den 10 november.

Källa: Kommunikationsministeriet

Lagstiftning om tryggnad av service för äldre personer behövs

Det lagförslag om tryggnad av tillgången till social- och hälsovårdstjänster för äldre personer som varit på remissrunda fick intresserade att flitigt kommentera innehållet i förslaget. Social- och hälsovårdsministeriet fick sammanlagt 127 utlåtanden. Förutom de officiellt inbegärda utlåtandena tog också bl.a. äldreråd, organisationer, kommuner och några enstaka kommuninvånare ställning till förslaget.

Lagens syfte ansågs allmänt gott och dess målsättningar stöddes brett. De som gett utlåtande ansåg att lagstiftningen som tryggnar de äldres rättigheter är nödvändig. En del av de som gett utlåtande gav sitt stöd för att lagen ska stiftas som en speciallag, enligt andra kunde stadgandena placeras i den nya socialvårdslagen.

Äldreråd och ansvariga arbetstagare nödvändiga reformer

Enligt lagförslaget borde kommunen tillsätta ett äldreråd, som skulle följa upp och påverka beslutsfattandet inom kommunens olika verksamhetsområden. Detta förslag fick ett brett understöd.

Också utnämmandet av ansvariga arbetstagare fick stöd bland många av dem som gav utlåtande och man ansåg att det är en nödvändig reform för att förverkliga de äldres rättigheter. I lagförslaget står att man ska utnämna ansvariga arbetstagare för äldre personer, som ska koordinera servicehelheten, ge råd och hjälp i problemsituationer.

Många av dem som gett utlåtande gav sitt stöd för att man i lagen skulle stifta om personalens skyldighet att anmäla missförhållanden i servicen. Stadgandet behöver dock preciseras. I några utlåtanden ansåg man att försummelse av anmälningsplikten skulle beläggas med sanktion, men motsvarande ansåg man också detta problematiskt ur arbetstagarens synvinkel. Speciellt intresseorganisationer betonade, att arbetstagarens rättsskydd ska beaktas. Sanktioner föreslogs också för kommuner och serviceproducenter, om de bryter mot sina lagstadgade skyldigheter.

I åldersgränserna behövs också preciseringar. Definitionen av en äldre person och fastställandet av åldersgränser ansågs svårt, men å andra sidan berättigat då man tar åldrandeprocessen och dess inverkan på hälsa och funktionsförmågan i beaktande. Den i lagförslaget föreslagna åldersgränsen på 75 år ansågs sålunda ändamålsenlig, om än för låg som också för hög.

Stadgandena om främjande av välbefinnande, hälsa, och funktionsförmåga ansågs vara viktiga. Exempelvis rådgivningstjänster och hembesök understöddes i flera utlåtanden. Man önskade att hembesöken skulle kunna stadgas som mer förpliktigande, för i lagförslagets nuvarande form kan kommunerna lämna dessa oförverkligade. Samarbetet mellan olika aktörer anses vara viktigt och lagens samarbetsparagraf emottogs tacksamt i många utlåtanden.

Kostnadsinbesparingar

I utlåtandena dryftar man också hur kommunernas resurser ska räcka för genomförande av lagen. Många ansåg att staten bör delta i täckandet av utgifterna då kommunerna inte är förmögna till det själva. Å andra sidan trodde man att lagen också kan medföra kostnadsinbesparingar bland annat på grund av betoningen på förebyggande. En fjärdedel av de som gav utlåtande kommenterade personaldimensioneringen i förhållande till lagförslaget. En del uttryckte sin oro över att styrningen av personalmängden och strukturen inte kommer att lyckas tillräckligt genom kvalitetsföreskrifter. Två av dem som gav utlåtande motsatte sig dimensioneringens införande i lagen.

Lagförslaget utvecklas på basis av utlåtandena

Enligt omsorgsminister Maria Guzenina-Richardson fortsätter man nu med beredningen av lagen på basen av lagförslaget och utlåtandena som kommit in.

“Allvarliga brister i servicen för äldre personer bör rättas till. I det fortsatta arbetet med lagförslaget som kommit tillbaka från remissrundan drar man nytta av feedbacken från den stora expertskara som deltagit med utlåtanden.

Syftet är att forma en möjligast bindande och verkningsfull lag. Riksdagen fattar beslut om lagen år 2012 och den planeras träda i kraft under år 2013”, berättade ministern.

Källa: Social- och Hälsovårdsministeriet

Gatuarbeten kring liris i Helsingfors färdigställda

Gatuarbeten har präglat gatumiljön kring Synskadades Centralförbunds verksamhetscentrum liris i Helsingfors under drygt ett års tid. Nu har omläggningarna i trafik- och gatumiljön avslutats, och trafiken i liris omedelbara närhet har normaliserats.

Biltrafiken på Maruddsvägen dirigeras av två rondeller. Fotgängarna på Maruddsvägen hänvisas tillbaka till den tidigare bro som nu färdigställts. Den bro av trä som tillfälligt byggts som lätttrafikled är alltså inte längre i bruk och rutten till liris-

centret är densamma som den var innan gatuarbetet inleddes. Också de trafikljus för fotgängare som finns utanför liris är i funktion.

Från liris huvudingång leder nu en rak rutt till övergångsstället på Maruddsvägen. Träräcket som varit i dåligt skick har bytts ut till stålkonstruktion och området utanför huvudingången har fått en rödfärgad asfaltyta.

Källa: Näkövammaisten Airut

116 500 personer ansökte om garantipension i första skedet

Lagen om garantipension trädde i kraft 1.3.2011 och det blev möjligt att ansöka om garantipension i februari. I slutet av september hade det kommit in allt som allt 116 500 ansökningar och 114 300 personer har redan beviljats garantipension.

Den retroaktiva ansökningstiden är 6 månader. Även om garantipensionen ansökts först i september utbetalas garantipensionen fr.o.m. mars, alltså från den dag då lagen trädde i kraft.

På förhand uppskattade man att pensionärerna, som är berättigade till garantipension, skulle vara 116 000. I slutet av juli hade FPA redan tagit emot 103 000 ansökningar om garantipension.

Läget i augusti-september

FPA kontaktade i augusti-september ännu ungefär 24 000 personer med rätt till garantipension. Utredningen gjordes för att resten av dem som är berättigade till garantipension skulle hinna ansöka om pensionen inom den retroaktiva ansökningstiden på sex månader.

Från listan på eventuella pensionstagare gallrades först de personer bort som enligt andra uppgifter inte var berättigade till garantipension eller som hade ansökt efter att utredningen gjorts. De personer som blev kvar har kontaktats.

Mängden uppmaningar varierade mellan försäkringsdistrikten, minst på Åland och mest i Norra Savolax. I Helsingfors

försäkringsdistrikt kontaktade man allt som allt 959 personer som eventuellt kunde vara berättigade till garantipension. "Först försökte vi nå kunden per telefon. Om FPA inte hade tillgång till telefonnumret, skickade vi ett brev till kunden", berättar byråchef **Pirkko Kaasinen** från Helsingfors försäkringsdistrikt.

"Vi satte igång garantipensionsärendet för 133 pensionstagare genom att ringa upp. 795 personer fick ett brev. 14 personer ville inte ansöka och några saknade adress eller telefonnummer.

För 9 personer blev det klart under samtalets gång att inkomsterna var för höga för att kunna få garantipension. Kunden kunde ha en pension från utlandet, som inte finns i några register FPA har tillgång till", fortsätter Kaasinen.

Handläggning tar ungefär 16 dagar

Antalet garantipensionsansökningar i augusti-september var 12 700. Allt som allt har 116 500 garantipensionsansökningar redan inkommit, varav 2 400 var uppmaningar. Antalet handlagda garantipensionsansökningar var i slutet av september 114 300. Den genomsnittliga handläggningstiden var 16 dagar.

I slutet av september fick 101 400 personer garantipension. Den genomsnittliga garantipensionen var 116 e/mån.

Garantipensionen garanterar en minimipension på 688 euro för pensionärer som bor i Finland. Garantipensionen utbetalas

endast i de fall då sökandes alla övriga pensioner från Finland och utlandet blir under 681,51 e/mån före skatt. Det är möjligt att ansöka om garantipen-

sion i samband med att man ansöker om folkpension eller separat. Garantipensionen och folkpensionen har en retroaktiv ansökningstid på 6 månader.

Källa: www.fpa.fi

Ann Jönsson ny i EBU-styrelsen

Kvinnors villkor är i fokus för Ann Jönsson i Sverige. Ann Jönsson valdes på onsdagen in i styrelsen för EBU, European Blind Union.

I början av oktober hade den europeiska blindunionen generalförsamling i Fredericia i Danmark med 300 deltagare från 48 länder.

- Det känns jättebra. Det blir annorlunda att jobba internationellt på en övergripande nivå, säger Ann Jönsson.

Ann Jönsson vill bidra till att EBU blir en stark röst för personer med synnedsättning i Europa.

- Det handlar om vår rätt till utbildning, arbete och tillgänglig information, säger Ann Jönsson.

Arbetet i EBU, European Blind Union är i till stora delar ett påverkansarbete gentemot EU.

- Jag har en bra bas för att jobba med kvinnofrågor inom EBU, säger Ann Jönsson.

Ann Jönsson är 52 år och bosatt i Handen, tre mil från Stockholm. Hon är ledamot i Synskadades Riksförbunds styrelse och arbetar som utredare på Socialstyrelsen.

Källa: www.srf.nu

Inbjudan till grundkurs i punktskrift

Är du synskadad och vill lära dig punktskrift?

Punktskriften är till nytta och glädje såväl i vardagen som på fritiden. Praktiska exempel på hur punktskriften kan hjälpa dig är: Märka kryddbурken så du kan skilja mellan salt och peppar, markera CD-skivan så du väljer rätt musik utan att behöva lyssna igenom hela din skivhög, punktmärka dina spelkort eller markera vilka räkningar du betalat.

Förbundet Finlands Svenska Synskadade ordnar en grundkurs i punktskrift i tre delar under 2012. Inga förkunskaper behövs. Alla som vill lära sig är välkomna med. Vi arbetar i små grupper för att det ska bli så lätt att ställa frågor och lära sig som möjligt. Läsning och skrivning varvas med övningar som tränar känselsinnet, taktila spel och förstås finns det också möjlighet till diskussion.

Kursen hålls på Norrvalla i Vörå. Datum för kursen är: del 1 31.1-3.2, del 2 27-30.3 samt del 3 22-25.5 2012.

Kursen, som ordnas i samarbete med FPA (kursnummer 43223) kräver att du bifogar läkarrekommendation över din synskada skrivet som ett B-läkareintyg. Fråga gärna mer om kursen genom att kontakta Tessa Bamberg, telefon 09-69623024 eller 050-462 3181. Sista anmälningsdag är fredagen den 16.12 2011.

Varmt välkommen med på en inspirerande kurs!

Aktuellt i distriktet

Vasa Svenska Synskadade r.f.

- På onsdagar, jämna veckor ordnas stolgymnastik kl. 13 med Britten Nylund som ledare.
- Boccia ordnas varannan onsdag, jämna veckor, kl.18.30-19.30 på Sandvikens skola, (kontaktperson är Kaj-Ole Lindegård, tfn 040-831 4197)
- På onsdagar ojämna veckor MIMOSEL-TRIVSELCAFÉ kl. 13 med Pia Nabb och Maj-Britt Aspö som ledare. Vi umgås, samtalar och dricker kaffe tillsammans! Välkomna alla som vill uppleva ett par trevliga timmar på Lyktan!
- Måndag 26.10 kl.14 har vi Qvinnoträff på Eevan Kauppa, Kaptensgatan 18 i Brändö. Vi får prova kläder och dricka kaffe tillsammans!
Anmäl om deltagande till Febe på kansliet. Väl mött alla kvinns!
- **13-20.11** firas **BLINDVECKAN**
- Tisdag 15.11 kl.18-19.30 Kara-gruppen inbjuder alla intresserade till en kväll i "EKONOMINS TECKEN". Bankdirektör Frej Björnes berättar för oss om det lönar sig att spara pengar, ta lån etc. Diskussion och servering. Anmäl om deltagande senast en vecka på förhand till Febe på kansliet.
- Torsdag 17.11 kl.14-18 **MÖRKER-CAFÉ på Lyktan!**

- **Lördag 26.11 kl.13 Höstmöte på Lyktan!** Eftersom den är lillajul består serveringen av **julgröt och jultårter! Alla välkomna!** Anmälan är viktig, så ring till Febe må-to kl.9-11 på tfn. 045-321 3320, senast en vecka före.

- **Lördag 17.12 julfest på Linds Kök i Pjelas. Buss från Lyktan.** Mera uppgifter i nästa tidning, men reservera kvällen för vår julfest!

Distriktsföreningen Vasa Svenska Synskadade r.f. håller stadgenligt höstmöte lördagen den 26 november kl.13 på verksamhetscentret Lyktan, Skolhusgatan 40 C, 1-2 i Vasa. Vid höstmötet behandlas i föreningens stadgar § 11 nämnda ärenden. Föreningen bjuder på julgröt samt kaffe med jultårter. Anmälningar senast 22.11 till Febe på kansliet. Tfn 06-317 0654, 045-321 3320 eller e-post: vasasynskadade@netikka.fi

Styrelsen

Du hälsas hjärtligt välkommen till alla våra aktiviteter! Kolla även föreningspalten i både Vasabladet och Sydösterbotten!

Har du frågor, kontakta distriktssekreterare Febe Mörk, tfn 06-317 0654 må-to kl.9-11, eller per e-post [vasasynskadade\(a\)netikka.fi](mailto:vasasynskadade(a)netikka.fi)

Svenska Synskadade i Östnyland r.f.

Svenska Synskadade i Östnyland r.f håller stadgeenligt höstmöte lördagen den 26.11.2011, kl 13.00 på Kajutan, Ågatan 33 Borgå. Styrelsen.

Svenska Synskadade i Östnyland r.f firar Blindveckan med att hålla öppet hus tisdagen den 15 november kl 13.00 -15.00 på Kajutan, Ågatan 33 E, Borgå. Rehabiliteringsrådgivare Frank Fellman kommer att visa olika hjälpmedel och svara på frågor bl.a. om rehabilitering. Från Polar Print kommer Barbro Nordqvist och berättar om deras hjälpmedel. Frivilligarbetarna berättar och visar vad de hjälper med för synskadade bl.a. inläsarna som visar hur de gör vid inläsning av dagstidningarna. Det bjuds på kaffe med dopp.

Välkommen!

Svenska Synskadade i Västnyland r.f.

Svenska synskadade i Västnyland r.f. samlas till **höstmöte** lördagen den 12 nov. 2011 kl. 13.00 i Lyan, Prästängsgatan 12, Ekenäs. Efter kaffet behandlas stadgeenliga höstmötesärenden.. Rehabiliteringsrådgivare Britta Nyberg deltar i vårt möte med information. Transport enligt kända rutter. Anmälning senast to.10 nov.-11 till B.Nordström tfn 044-336 8060. Välkommen! Styrelsen.

Under Blindveckan, v. 46 2011, hyllar vi frivilligarbetet för Västra Nylands Taltidning: Tisdagen den 27 okt 1981 utkom den första kassetten av tidningen.

Vi firar därför taltidningens 30 år med en fest den 15 nov.2011 kl. 18.00 för initiativtagare och för våra taltidningsinläsare och läsare.

Taltidningens utgivning baserar sig på samarbetet mellan tidningen Västra Nylands redaktion och distriktsföreningen men fram för allt på det frivilliga arbete våra inläsare utför.

Tema för Blindveckan år 2011 är frivilligarbete varför vi vill lyfta fram våra inläsares uppoffrande arbete. Utan inläsarnas insatser skulle Västra Nylands Taltidning inte utkomma.

Läsecirkeln sammankommer 26.okt och 23. nov kl. 13.30, **herrklubben** samlas 27 okt. och 24 nov. kl. 16.00. Vardera gruppen sammankommer i Lyan, Prästängsgatan 12, Ekenäs.

Svenska synskadade i Västnyland firar sin JULFEST i kafé Ekborg, Svartå, lördagen den 10 december 2011 med början kl. 16.00. Julbetonat program. Anmälning till Birgitta Nordström tfn 019-231 118 senast den 30 november.

Transport enligt känt mönster. Påstigningstider ges vid anmälningen. Hjärtligt välkommen med önskar styrelsen.

Ålands Synskadade r.f.

Nu börjar det verkligen bli höst! Sommaren har passerat och som tur kan vi i år se tillbaka på en stående sommar och minnas alla de ljuvliga sommardagarna som sommaren bjöd på. Det lär passa fint, när vi hör hur höststormen viner utanför fönstret...

Hoppas ni känner er redo för en höst fylld av aktiviteter, både i föreningens men även i förbundets regi.

Planeringen inför Blindveckan i november är fullt igång och vi ser fram emot att verkställa alla våra planeringar. Vi har ordnat en arbetsgrupp gällande arrangemanget och vi tror att det kommer att bli intressant och givande.

I detta nummer (9) av tidningen "Finlands Synskadade" kommer vi att informera om Ålands Handikappförbundet, Handikappområdet och om föreningen i sig.

Handikappförbundet

Ålands Handikappförbunds planeringar på att kunna förverkliga ett åländskt personligt ombud för personer med funktionsnedsättning lever vidare.

Tanken med ombudet är att erbjuda den komplettering av de befintliga resurserna, här på Åland, som länge har efterfrågats inom handikapprörelsen och personligt ombud är en beprövad och lämplig verksamhetsform för det som efterfrågats.

Lördagen den 3 december firas Handi-Campens 10 års jubileum. Huset byggdes år 2001 och nu firar vi detta med Öppet

Hus kl. 11-14. Gemensam föreläsning ordnas kl. 12-13, kaffe och tårta och tipsrunda med "prova på handikapphjälpmedel" för besökarna.

Handikappområdet

Ålands Landskapsregering har anställt polikand. Magnus Högnäs för att under tiden juni-augusti utföra en kartläggning av Ålands Handikappförbunds och föreningarnas befintliga resurser.

Kartläggningen uppges erbjuda ett beslutsunderlag för en eventuell resursförstärkning till stöd för personen med funktionsnedsättning och kommer med säkerhet att beröra ansökan om personligt ombud. Kartläggningen är nu klar och var och en av de 12 föreningarna har även fått som uppgift att behandla kartläggningen.

Föreningen

Den efterlängttade Boccian har startat igen och alla medlemmar är mycket välkomna. Boccia är en motionsform som spelas i stora vardagsrummet på Ankaret. En gång i veckan, under torsdagarna från kl. 12.00-15.00 samlas alla för att kasta boll med precision och trevlig samvaro.

Domare vid detta tillfälle är alltid Lars Nylund. Är du ny medlem, kom med du också. För mer information, ring Fjalar Nylund tel. +358 (0)18 21882.

Den tredje tisdagen i månaden arrangerar Ann-Mari Mattsson och Kerstin Forssberg, "Braillebingo" på Ankaret. Temat är alltid hemligt och vi har alltid fina vinster. Ring Ann-Mari Mattsson om du har frågor. Tfn. +358 (0)18 38824.

Simning med övervakare på Folkhälsans Allaktivitetshus, fortsätter som tidigare, fredagar kl. 13-14. För mer information ring +358(0)4573438950.

Hösten och vinterns punktskriftskurs för nybörjare ordnas alla onsdagar kl. 12-15. Anmälan görs till Erika, organisationssekreterare, på telefon. +358 (0)4573438950 eller till Bern Löfman som är kursens ledare, på telefon. +358 (0)4573431202. För mer frågor ring Bern Löfman.

Yoga på Ankaret med Sofia Mörn som Yoga-lärare startade den 17 oktober kl. 15-16.30. Yoga är ett populärare sätt att uppnå hälsa och välbefinnande i en stressig och krävande omvärld.

Yogan är till för att man ska lära känna sig själv och nå balans mellan kropp och själ. Yoga är både ett filosofiskt system och en grupp andliga tekniker som troligtvis har sitt ursprung i Indusdalen sedan flera tusen år tillbaka. Därför är vi mycket glada över att ha startat denna kurs.

Mimoselkursen med Lotta Haglund som ledare startade den 21 oktober och pågår tills den 9 december.

Mimosel är Folkhälsans hälsofrämjande program för personer med bland annat synnedsetning. Programmet används som ett verktyg i olika grupper där man vill erbjuda samvaro, diskussion, minnesträning, rörelseglädje samt viss information om syn- men även ibland hörselproblem. Minnet är lika individuellt som vår fysiska kondition. Vi har olika svagheter och styrkor också när det gäller

minnet. Någon kan uppleva att han eller hon har ett bra sifferminne, medan andra upplever sig ha ett bra namnminne.

Höstmöte på Ankaret

Föreningens höstmöte ordnas lördagen den 29 oktober kl. 12.00, på Ankaret. Stadgeenliga ärenden och kaffe med dopp. Välkommen!

Höstmöte i Hattula.

Förbundet Finlands Svenska Synskadades Höstmöte ordnas lördagen & söndagen, 19- 20 november. I år ordnas det på kongress- och fritidscenter Petäys Resort i Hattula. Anmälan till Erika, tele. +358 (0)4573438950.

Julfest på Ankaret.

Fredagen den 16 december kl. 17.00 ordnas föreningens julfest. Mer information om detta kommer senare. Välkommen!

Handikapphjälpmedel och Datastöd

Har du frågor angående hjälpmedel för synskadade? Ring ögonpolikliniken telefon. 535339 och tala med ögonterapeuten Nina Jansson, eller rehabiliteringsrådgivaren Chatrin Kotka tel. 0405113346

Behöver du hjälp med din dator, eller krånglar talprogrammet i din mobiltelefon? Ring Sanna Söderlund tel. 04573135111 eller Johan Jansson tel. 0405591290.

Jag önskar er en fin höst!

Organisationssekreterare Erika Jansson

Norra Österbottens Svenska Synskadade r.f.

Mimosel i Karleby hålls tisdagen 8.11 kl 14 på Emeliehemmet.

Mimoselgrupperna i Jakobstad träffas varannan onsdag på Fyren. Damerna samlas nästa gång 2.11 kl 13 och herrarna 9.11 kl 14.

Under blindveckan mörklägger vi verksamhetscentret "Fyren" på Otto Malmsgatan 9 A i Jakobstad och inbjuder medlemmar och personer som genom studier eller jobb kommer i kontakt med synskadade samt alla intresserade, till ett "Sinnenas rum", tisdagen 15 november kl 14 och kl 18.

Våra frivilligarbetare, (ss taltidningsinläsare) inbjuds till ett liknande evenemang, som ordnas i samarbete med Folkhälsan /projektet Resurspoolen, torsdagen 17 november kl 17 - 20 på Östanlid.

Föreningens julfest hålls i år på hotell Polaris i Edsevö, lördagen 17 december kl 14 - 18. Vi bjuds på tradi-

tionellt julbord och festligt program. Mera info om ovanstående evenemang på medlemsbandet.

Välkomna!
hälsar NÖSS styrelse

Svenska synskadade i Mellersta Nyland r.f.

Måndagsträffarna kl 13.00 i november på hörnan:

Den 7 november musikfrågesport

Den 14 november filmdags med syntolkning

Den 21 november gäst på hörnan

Den 28 november promenad till Pentik.

Det stadgenliga årsmötet hålls den 17 november 2011 på Hörnan, Parisgränden 2 A 3 kl 16.00. Alla medlemmar välkomna!

Vi träffas på Hörnan!
Kansliets öppethållningstider är:
Må-ti 9.30-13.30

Adressen: Parisgränden 2 A 3 005550
Helsingfors.

Tel. 09-612 1779

Annons: Näköpiste Polar Print Oy är med på Apuväline 2011 mässan i Tammerfors 10-12.11.2011

Vi visar följande produktyheter:

- Topaz XL lättanvänd lästv med 22" skärm
- TwinView 24" HD skärm. Delad skärmbild som styrs på skärmen. Kopplar man t.ex. dator och lästv kan man se bilden från båda samtidigt på skärmen. Fungerar med ZoomText och SuperNova.
- ClearReader bärbar, lättanvänd läsmaskin. Läser högt all tryckt text. Välj bland fyra språk.
- Stratus Daisy-spelare.
- Splitterny version av Compact, elektroniskt förstoringsglas.
- Ny version av Ruby. Elektroniskt förstoringsglas med möjlighet att spara bilder.
- ActiveBraille 40 teckens braille display från HandyTech.

Välkommen till vår avdelning 304! Vi visar också mycket annat i vårt breda sortiment.

Vår nätadress www.polarprint.fi

ClearReader läsmaskinen skannar texten och läser den högt.